Stockholms universitet

2025-09-15

# Kursbeskrivning

Verksamhetsförlagd utbildning VFU II, 5 hp
UB09VZ
Grundläggande nivå, helfart, inom grundlärarprogrammet med inriktning mot arbete i fritidshem

## Höstterminen 2025

| | |
|---|---|
| **Kursansvarig** | Henning Årman, e-post: Henning.arman@buv.su.se |
| **Kursadministratör** | Emma Lundhag, e-post: Emma.lundhag@buv.su.se |
| **Lärare** | Jeanette Åström, e-post: jeanette.astrom@buv.su.se<br>Andreas Qvist, e-post: andreas.qvist@buv.su.se<br>Lisa Sapan, e-post: elisaveta.sapan@buv.su.se<br>Annelie Arvidsson, e-post: annelie.arvidsson@buv.su.se<br>Oskar Göransson, oskar.goransson@buv.su.se<br>Lia Bahizi, lia.bahizi@buv.su.se |
| **Examinator** | Henning Årman, e-post: Henning.arman@buv.su.se |

## Allmänt om kursen

Mer information om kursen liksom kommunikation under kursens gång finner du i VFU-portföljen. Kurssidan i portföljen blir tillgänglig när du har registrerats på kursen. Du loggar in med din universitetsinloggning på https://vfu.su.se

**Beställ registerutdrag från Polisen**

Du måste så snart som möjligt ordna ett registerutdrag hos polismyndigheten innan du ska påbörja en VFU-kurs. Visar du inte ett registerutdrag på VFU-skolan kan du inte genomföra den obligatoriska VFU:n. Det är rektorn på VFU-skolan som ansvarar för att kontrollen av registerutdraget görs. Vissa kommuner genomför även en utökad bakgrundskontroll. Du väljer själv om du vill få utdraget som fysisk post eller som digital post – förutsatt att du har en digital brevlåda (Kivra, Billo eller Min myndighetspost).
**Registerutdraget är giltigt ett år – tänk på att förnya ditt registerutdrag varje år!**
Här beställer du ett registerutdrag: Skola eller förskola, e-tjänst | Polismyndigheten

## Kursens upplägg

VFU II, 5hp, pågår under perioden 2025-11-13 - 2025-12-03. Studenten ska genomföra de obligatoriska 13 dagarna, vid en skolas fritidshem.

Det, för studenten, obligatoriska introduktionsseminariet på Zoom är torsdag 13 november. Förmiddagen är en introduktion tillsammans med handledare och eftermiddagen ägnas åt workshop. Det obligatoriska reflektionsseminariet ligger halvdag onsdagen den 3 december, den andra halvan av dagen är till för att skriva färdigt uppgifterna i portföljen. Förutom de uppgifter studenten har med sig från universitetet ska studenten varje dag öva sig aktivt för sin kommande profession. En handlingsplan för studentens VFU utformas före VFU-perioden i samverkan mellan student och VFU-handledare på fritidshemmet.

## Handledning, trepartssamtal och självvärdering

Under VFU-perioden har studenten regelbundna samtal med sin VFU-handledare i formativt syfte (framåtblickande). Handledningen ska medverka till att studenten utvecklar sin analys- och reflektionsförmåga. Studenten ska få stöd av sin VFU-handledare i planeringen av sin undervisning, övningar och aktiviteter och ges möjligheter att reflektera över gjorda erfarenheter. Vi rekommenderar att student och VFU-handledare fastställer bestämda tider för handledning i sin handlingsplan.

I denna kurs genomförs ett trepartssamtal, där student, VFU-handledaren och en VFU-kurslärare från universitetet möts i ett samtal. VFU-kurslärare skickar inbjudan till studenten via VFU-portföljen med datum och tid för ett samtal och studenten informerar VFU-handledaren. Det övergripande syftet med samtalet är att studenten ska reflektera över och själv kunna värdera sin praktik och professionsutveckling utifrån förväntade studieresultaten för VFU. De återkommande trepartssamtalen ska medverka till att skapa kontinuitet och progression i studentens professionsutveckling. Samtalet bör ha prägel av ett utvecklingssamtal med formativ (framåtblickande) inriktning för att stödja studentens utveckling till grundlärare mot fritidshem genom att diskutera studentens styrkor och utvecklingsområden och möjliga vägar framåt. VFU-handledare och VFU-kurslärare gör även en bedömning av studentens utsikter att nå de förväntade studieresultaten vid kursens slut. Inför trepartssamtalet ska studenten skriva en självvärdering och tillsammans med sin handledare gå igenom kursens förväntade studieresultat och självvärderingen *och ta med den till samtalet*.

## Närvaro

Obligatorisk närvaro gäller under hela VFU-kursen. Verksamhetsförlagd utbildning, VFU, är heltid och för godkänd VFU krävs 100 % närvaro. Frånvaro vid VFU-dagar upp till 20 % (3 dagar) kan tas igen i samråd mellan handledare och student och bör förläggas i direkt anslutning till VFU-perioden. VFU-handledare lämnar in den digitala VFU-rapporten så fort studenten fullgjort antalet dagar i VFU-perioden.

En student har rätt att genomföra en VFU-kurs totalt två gånger. Den som är frånvarande från sin verksamhetsförlagda utbildning utan giltig orsak anses ha förbrukat ett av dessa tillfällen. Om synnerliga skäl föreligger kan studenten därefter ansöka hos fakultetsnämnden om att få genomföra kursen ytterligare en gång. Den som uteblir från verksamhetsförlagd utbildning ska direkt kontakta sin VFU-plats och kursansvarig lärare.

### Tid i verksamhetsförlagd utbildning

Verksamhetsförlagd utbildning bedrivs på heltid. Heltid innebär 40 timmars studietid/vecka. Studietimmarna ska bedrivas på plats på fritidshemmet/skolan. Det innebär verksamhet i elevgruppen och andra läraruppgifter, handledningstid, planeringstid och reflektionstid. De 40 studietimmarna ska fördelas enligt följande princip:

- 30 timmars verksamhet tillsammans med eleverna. Här avses även sådana uppgifter som sker i anslutning till verksamhet i elevgrupp och som är relevant för den pedagogiska miljön på fritidshemmet.
- 5 timmar egen planerings- och reflektionstid/vecka.
- Minst 1 timmes planerat handledningssamtal/vecka.
- Daglig rast.
- Resterande timmar/vecka används till andra vanligt förekommande uppgifter i grundlärare mot fritidshems vardag, såsom t.ex. arbetslagsmöten, nätverksträffar, föräldramöten, föräldrasamtal.
- Schema för VFU-perioden samt hur tiden och innehållet planeras och fördelas ska specificeras i den obligatoriska handlingsplanen.

## Examination

### Kursen examineras genom:

1. Dokumentation i digital VFU-portfölj
2. Muntlig examination vid reflektionsseminarium
3. VFU-rapport

Examinationer bör vara rättade senast 15 arbetsdagar efter inlämningsdatum eller examinerande seminarium. Betyget publiceras i Ladok. Återkoppling fås via VFU-portföljen. För att kunna se ditt betyg på kursen i Ladok måste samtliga examinerande och obligatoriska moment i kursen vara avklarade och godkända. Studenten måste ha läst VFU-rapporten (och klickat i rutan) för att betyg ska registreras.

### 1. Dokumentation i digital VFU-portfölj

Samtliga uppgifter i VFU-portföljen är obligatoriska. Den **25-12-03 kl. 23:59** stänger portföljen och alla uppgifter ska vara inlämnade i VFU-portföljen. Allt det du skriver i portföljen ska vara språkligt korrekt och refereringen enligt APA.

Följande deluppgifter återfinns i portföljen:

**Studentens individuella mål och professionsutveckling, inlämning första versionen senast 25-11-18**

Formulera dina förväntningar och skriv *minst ett* individuellt mål för din VFU-period. Börja med att läsa igenom din egen dokumentation från VFU I (främst fliken ”Mitt yrkesval”), i VFU-portföljen. Reflektera kring vad som är viktigast för dig att utveckla under VFU II. Formulera ett mål genom att använda nedanstående rubriker:

- Jag ska utveckla (målet)…
- Koppling till kursens förväntade studieresultat…
- Koppling till professionsutvecklingsmatrisen…
- För att nå mitt mål ska jag…
- För att visa att jag nått mitt mål ska jag dokumentera…

Tänk på att det första du skriver är ett utkast. Du kan slipa på formuleringen också efter samtal med studentkamrater, lärare och VFU-handledare**.**

**Handlingsplan, inlämning 25-11-18**

Vid samtalet med VFU-handledaren före VFU-perioden presenterar du ditt individuella mål och kursens förväntade studieresultat samt diskuterar hur du ska arbeta för att nå dina mål med din VFU-handledare. Tillsammans formulerar ni en handlingsplan. I handlingsplanen ska följande ingå:

- Schema för perioden; vi rekommenderar att studenten följer VFU-handledarens tider i ett heltidsschema i möjligaste mån. Det är viktigt att schemat utgår från kursens förväntade studieresultat och anpassas efter verksamheten samt studentens förutsättningar och behov. Schemat ska spegla hela verksamheten, såväl tidsmässigt som innehållsmässigt. Inom ramen för heltidsstudier ingår att studenten får tid för förberedelse och efterarbete för de uppgifter student och VFU-handledare planerat att VFU-perioden/VFU-kursen ska innehålla. Detta arbete ska alltså ligga inom ramen för schemat.
- Schemalägg de aktiviteter du själv ska leda (gärna många fler än du ska skriva om i uppgiften!)
- Plan för hur vårdnadshavare informeras om din närvaro och roll på fritidshemmet under VFU-perioden. Exempelvis genom brev, text i veckobrev eller dylikt.
- Plan för handledning och tid för handledningssamtal. Handledning bör ske på olika sätt - såväl fortlöpande i direkt anslutning till verksamheten, som vid inplanerade samtal. Det är av yttersta vikt att studenten ges möjlighet till reflekterande samtal med VFU-handledaren.
- Tid och plats för ett avslutande bedömningssamtal.

**Reflektioner över situationer du observerat, inlämning 25-12-03**

Här ska du dokumentera reflektioner över situationer du observerat i det vardagliga arbetet på fritidshemmet. De ska utgå från två områden: *normer* och *miljö*. Använd rubrikerna:

*Beskrivning av situation* och *Reflektion* för varje område. Se till att du i beskrivningen inte värderar det du sett utan bara beskriver och att du undviker att röja någons identitet.
Här följer exempel på vad du kan fokusera inom de olika områdena.

- Inom området **Normer** kan du till exempel beskriva (och sedan reflektera över) situationer du observerat där förställningar om etnicitet, sexualitet, funktionalitet, kön/genus eller liknande blivit synliga. Reflektera kring om eleverna bemöts på ett likvärdigt sätt, om de erbjuds könsriktade aktiviteter eller kulturellt stereotypa miljöer på fritidshemmet. Koppla till de Globala målen för hållbar utveckling, till exempel mål 5 eller 16.
- Ett annat område är **Miljön** och hur den ser ut på fritidshemmet både fysiskt och socialt. Beskriv (och reflektera sedan över) till exempel hur eleverna använder den fysiska miljön eller om det finns några inbyggda konflikter i miljön eller om, och i så fall hur, miljön är uppbyggd för att stödja elevers utveckling och lärande.

Varje beskrivning och reflektion (av 2) ska ha omfånget ca 300-400 ord, totalt ca 600-800 ord förutom referenslista i APA format.

**Barnsyn och konflikthantering, inlämning 25-12-03**

Detta är en uppföljning av uppgiften om likabehandlingsplanen (eller Åtgärder mot kränkande behandling) i VFU I. Du ska beskriva en konfliktsituation som fokuserar fritidshemspersonalens bemötande av elever och den syn på barn som kommer till uttryck i den.

Prata först med din handledare (och gärna någon i elevhälsoteamet) om hur man på skolan arbetar a) förebyggande b) främjande och c) åtgärdande i relation till konflikter och kränkningar. Sedan ska du i uppgiften:

- Beskriva en konflikt du sett där en fritidshemspersonal klivit in. Vad hände, vem sa vad och hur? Kom ihåg att inte röja någons identitet samt att **bara beskriva,** undvik värderingar.
- Reflektera över vilket eller vilka perspektiv fritidshemspersonalen intog eller öppnade upp för. Barnperspektiv, barnets perspektiv eller annat? Reflektera också över om det du uppfattade och såg överensstämmer med skolans plan och intentioner (som du talat med handledaren om). Koppla också din reflektion till skolans värdegrund i Lgr 22 och till litteratur från tidigare kurser (tex. Delkursen Barn, barndom, lek och lärande i Fritidshemspedagogik 1).
- Reflektera över (i jag-form i denna punkt) vilka av dina egna värderingar och attityder som överensstämmer med skolans intentioner och/eller hur personalen hanterade konflikten du beskrivit. Reflektera också över vilka dina egna utvecklingsområden är genom att beskriva och analysera dina egna värderingar och attityder som kan ha betydelse för bemötandet av elever.

Din beskrivning och dina reflektioner ska ha omfånget 600–1000 ord förutom referenslista i APA format.

**Pedagogisk planering och mitt ledarskap, inlämning 25-12-03**

Denna uppgift innehåller två delar.

***Del 1:*** I den första delen ska du redovisa två planeringar och genomförande av aktiviteter *på fritidshemstid* och sedan reflektera över ditt eget ledarskap. Den ena aktiviteten ska ha koppling till ditt ämne (bild och form, musik eller idrott och hälsa men utifrån del 4 i läroplanen) och den andra ska vara någon annan typ av fritidsverksamhet, gärna en typ av aktivitet du aldrig prövat förut. Minst en av dessa aktiviteter ska du ha genomfört före ditt trepartssamtal.

De två planeringarna ska innehålla följande rubriker:

- **Behov och intressen** – Fritidshemmets undervisning ska ta ”sin utgångspunkt i elevernas behov, intressen och erfarenheter,” (Skolverket, 2022, s.22). Vilket/vilka behov och/eller intressen hos denna specifika elevgrupp är utgångspunkt för din planering?
- **Vad och vem –** vad ska du göra och med vem? Beskriv planeringen av din aktivitet (detta kan vara allt från att genomföra en vardaglig rutin till att leda en specifik avgränsad aktivitet) och antal elever/vilken grupp du planerar att genomföra det med.
- **Varför** - vad har du för syfte med rutinen/aktiviteten, hänvisa till Lgr 22 eller/och Kommentarmaterial del 4 eller/och Allmänna råd – Fritidshem.
- **Hur** – behöver du bestämma en tid, ordna lokalen, avgränsa en yta, ta fram något material, spela in musik osv. Behöver du kommunicera med någon om något, före/under/efter? Vad och hur i så fall?
- **Genomförande och utvärdering** - beskriv genomförandet av det du planerat. Uppnådde du ditt syfte? Blev det som du tänkt? Om inte vad hände, vad gjorde du och varför? Motivera de didaktiska val du gjorde såsom eventuella avsteg från din planering och resonera om hur andra tillvägagångssätt än de du valde skulle kunnat påverka resultatet. Ge förslag på förbättringar och utvecklingsmöjligheter för aktiviteten.

I denna första del av uppgiften ska du skriva kortfattat i den stil som man använder på skolan/fritidshemmet när man skriver en pedagogisk planering.

***Del 2:*** Den andra delen av uppgiften innebär att du ska reflektera över ditt ledarskap och bemötande av elever i de två genomförda planeringarna och koppla reflektionerna till ämnesdidaktisk litteratur från dina ämneskurser samt fritidshemsdidaktisk litteratur som ingått i de kurser du tidigare läst i programmet t ex Thornberg (2020) eller Wheelan m fl (2022). Se litteraturlistorna på kurssidorna.

I denna andra del av uppgiften ska du skriva med en akademisk stil. Det vill säga problematiserande och förankrat i litteratur (med referenser).

Texten ska totalt ha omfånget 1000–2000 ord förutom referenslista i APA-format.

**Självvärdering inför trepartssamtalet, inlämning senaste kl.12.00 två vardagar före inbokat trepartssamtal**

Inför ditt trepartssamtal skriver du en självvärdering där du reflekterar över din utveckling i förhållande till kursens förväntade studieresultat, ditt individuella mål samt professionsutvecklingsmatrisen. Vilka styrkor har du i ditt arbete med eleverna, vårdnadshavarna och kollegorna? Vilka områden behöver du utveckla vidare? Reflektera över aktiviteter/rutiner som du genomfört. Avsluta självvärderingen genom att formulera frågor som du vill ta upp under trepartssamtalet. OBS! Självvärderingen ska ligga i VFU-portföljen **senast klockan 12.00 två vardagar före** trepartssamtalet.

Självvärderingen ska vara 500 – 1000 ord. Ta med självvärderingen till trepartssamtalet.

**Reflektion efter trepartssamtalet inlämning direkt efter genomfört samlat**

Efter trepartssamtalet ska du skriva en kort reflektion över hur du har uppfattat samtalets innehåll. Beskriv kortfattat vad samtalet handlade om, vilka insikter du har fått genom samtalet och övrigt som du vill lyfta fram. Ange datum, tid och vilka som medverkade. Reflektionen ska läggas i din portfölj **senast två dagar efter trepartssamtalet.** Det är bara du själv, din VFU-handledare och VFU-kursläraren som kan se reflektionen i portföljen, inte dina inbjudna medstudenter.

### 2. Muntlig examination vid reflektionsseminarium

Efter avslutad VFU-period sker ett examinerande reflektionsseminarium där studenten delger sina VFU-erfarenheter i grupp. Du ska komma väl förberedd till reflektionsseminariet och kunna i grupp, samtala om, redovisa och reflektera över din uppgift *Pedagogisk planering och ledarskap* utifrån konkreta exempel och teori.

### 3. VFU-rapport

Underlaget för examination består också av VFU-handledarens skriftliga omdöme av studentens prestation i en VFU-rapport. I rapporten finns kursens förväntade studieresultat och bedömningskriterier. Som student **måste** du se till att din handledare får tillgång till VFU-rapporten under första dagen av VFU-perioden. Detta sker genom att du först bjuder in handledaren till din VFU-portfölj, efter att de accepterat inbjudan ska du sedan tilldela dem VFU-rapporten. I slutet av VFU-perioden fyller din VFU-handledare i VFU-rapporten i samband med ett handledningssamtal**. Din handledare lämnar in den digitala rapporten så fort du fullgjort antalet dagar i VFU-perioden.** Om ni får problem med inloggning eller tillgång till rapporten klicka här för stöd.

Observera att du måste läsa och klicka i att du läst VFU-rapporten innan kursläraren kan registrera ditt betyg.

## Omexamination

Reglerna för omexamination och vad som gäller vid underkänt betyg framgår av kursplanen. Observera särskilt vad som gäller vid underkänd VFU.

Student som ligger nära gränsen för godkänt på VFU-portfölj har möjlighet att **komplettera inlämnat betygsunderlag inom en vecka efter det att kompletteringsbehovet har meddelats**. Om detta inte görs inom angiven tid skall studenten omexamineras. Möjlighet till omexamination ges minst en gång per termin. Omexamination för VFU II-portföljen sker 27 februari 2026 och anmälan till omexamination görs genom att maila kursansvarig senast 1 februari 2026. Examinationen rättas senast 15 arbetsdagar efter inlämningsdeadline.

Student som inte genomför *muntlig examination* under avslutande seminarium ges möjlighet att kompensera detta 19 december 2025 09:00-12:00. Anmälan till kursansvarig senast 5 december 2025.

## Betygskriterier

Betygssättning av Dokumentation i digital VFU-portfölj samt Muntlig examination under seminarium sker enligt tvågradig betygsskala: Godkänd (G) eller Underkänd (U).

**Godkänt:** Studenten har genomfört alla uppgifter i VFU-portföljen och den muntliga examinationen utifrån uppgiftsbeskrivningarna i kursbeskrivningen.

**Underkänd:** Studenten har inte skrivit fram/presenterat uppgifterna utifrån beskrivningarna.

Betygssättning på hel kurs samt på VFU-rapporten sker enligt en tregradig betygsskala: VG= Väl Godkänd, G = Godkänd och U = Underkänd. För VG krävs att studenten har erhållit bedömningen ”når målen” på samtliga mål som kan bedömas som antingen uppnådda eller inte uppnådda samt fått bedömningen ”når målen i hög grad” på samtliga av de tre kriterier där studenten kan erhålla ”når målen i hög grad”.

**Kursens förväntade studieresultat** - Studenten ska kunna:

| G: nått målen (de förväntade studieresultaten): | VG: nått målen i hög grad (utöver kriterierna för G ska studenten kunna): |
|---|---|
| - kommunicera med elever, individuellt och i grupp, samt med personal och vårdnadshavare, genom att lyssna, tala och skriva på ett tydligt sätt samt utvärdera dessa förmågor, | - med säkerhet och lyhördhet kommunicera med elever och personal genom att lyssna och ge återkoppling samt tala och skriva på ett tydligt sätt. |
| - under handledning och i olika situationer bemöta elever på ett inkännande och respektfullt sätt i enlighet med skolans värdegrund, samt beskriva och analysera egna värderingar och attityder som kan ha betydelse för bemötandet av elever, | |
| - under handledning skriva och motivera egna planeringar för aktiviteter med tydliga mål som är relaterade till fritidshemmets styrdokument, samt genomföra och utvärdera aktiviteterna mot de planerade målen | |

| | |
|---|---|
| - under handledning leda målstyrda aktiviteter kopplade till studentens ämnesinriktning (bild, musik eller idrott och hälsa) utifrån adekvata ämneskunskaper, ämnesdidaktiska och didaktiska kunskaper, | - utifrån goda ämnes-, ämnesdidaktiska och didaktiska kunskaper och med säkerhet leda aktiviteter. |
| - reflektera över sitt ledarskap i både målstyrd och situationsstyrd undervisning och reflektera över undervisningens anpassning till olika elevers förutsättningar | - genom att visa stor medvetenhet om de didaktiska valens betydelse genom att föra ett resonemang med handledaren om dessa val. |
| - utifrån gjorda erfarenheter och kursens förväntade studieresultat beskriva, bedöma och ge exempel på egna styrkor och utvecklingsområden inför nästa VFU-kurs. | |

**Underkänt:** Studenten brister helt eller delvis i något av kriterierna för G.

## Betyg på hel kurs

För att få godkänt slutbetyg på kursen krävs lägst betyget G på samtliga examinationsuppgifter, fullgjorda obligatoriska uppgifter samt fullgjord närvaro. **Om VFU-rapporten inte är godkänd ska studenten genomföra hela VFU-perioden med alla delmoment igen.** Betyget på VFU-rapporten blir även slutbetyg på kursen.

## Övrig information

### Arbetsmiljöfrågor under Verksamhetsförlagd utbildning (VFU)

Barn- och ungdomsvetenskapliga institutionen arbetar kontinuerligt med ett systematiskt miljöarbete för att studenter och anställda ska få en bra och säker arbetsmiljö. Som lärar-student är det viktigt att redan under sina studier vara medveten och ta hänsyn till möjliga arbetsmiljörisker i samband med VFU och framtida yrkesutövande. Det är arbetsgivaren som har huvudansvaret för arbetsmiljön och har en skyldighet att bedriva ett systematiskt arbetsmiljöarbete. Arbetstagare är i sin tur skyldiga att hjälpa till, följa de säkerhetsföreskrifter som finns och slå larm om de upptäcker några fel. Mer information om arbetsmiljöregler hittar du på Arbetsmiljöverket: www.av.se

### Stöd i studierna

IT för studenter
Studenter med funktionsnedsättning
Studie- och språkverkstaden
Studenthälsan